

Диссертациялық кеңес есебі

Қ.И.Сәтбаев атындағы КЕАҚ ҚазҰТЗУ диссертациялық кеңесінің

"Химиялық процестер және химиялық материалдар өндірісі" Диссертациялық кеңестің (8D07108 - жаңа органикалық және полимерлік материалдар синтезі мен өндірісінің негізгі процестері; 8D07109 - Инновациялық технологиялар және жаңа бейорганикалық материалдар) мамандықтары бойынша 2023 жылғы жұмысы бойынша

1. Өткізілген отырыстардың саны туралы деректер - 6.
2. Отрыстыардың жартысынан көбіне қатыспаған диссертациялық кеңес мүшелері – жоқ.
3. Оку орнын көрсете отырып докторанттар тізімі:
 - 1) Кенжебаева Бибігүл Айварқызы - КЕАҚ Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ
 - 2) Шаймардан Есбол - КЕАҚ Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ

4. Есепті жыл ішінде кеңесте қаралған диссертацияларға қысқаша талдау

№	Докторанттың аты-жөні, оку орны	Жұмыс тақырыбы	Мамандық коды және атауы
1	Кенжебаева Бибігүл Айварқызы - КЕАҚ Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ	«Медициналық қолдануға арналған жаңа модификацияланған пептидтер»	6D072100 – «Органикалық заттардың химиялық технологиясы»
2	Шаймардан Есбол - КЕАҚ Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ	«Полихлорлы бифенилдер негізіндегі тұрақты органикалық ластағыштарды зерттеу және түрлендіру »	6D072100 – «Органикалық заттардың химиялық технологиясы»

4.1 Кенжебаева Б.А. жұмыс тақырыбын талдау. «Медициналық қолдануға арналған жаңа модификацияланған пептидтер»

Диссертациялық жұмыс жаңа пептидтердің синтезін дамытуға, сондай-ақ белгілі пептидтерді модификациялауға арналған, селективті пептидтердің тұрақтылығы үшін белгілі бір амин қышқылдың қалдығының маңыздылығын көрсетуге арналған. Бұл жұмыс масс-спектрометрия және ядролық магниттік-резонансстық спектрометрия көмегімен пептидтердің синтезін, идентификациясын және белінуін зерттейді.

Тақырыптың өзектілігі мынада жаңа органикалық қосылыстардың синтезі – ісікке бағытталған потенциалы бар пептидтер және қатерлі ісіктерді емдеу үшін қолданылатын жаңа органикалық заттардың өндірісі. Қазақстанда онкологиялық аурулар, атап айтқанда, қуық асты безінің қатерлі ісігі жиі кездеседі. Жыл сайын әлемде 1,3 миллион жаңа жағдай анықталса, Қазақстанда жылына 1200-ден астам простата облырының жаңадан анықталған жағдайы тіркеледі. Сонымен қатар, қатерлі ісіктердің дәстүрлі және дәстүрлі химиотерапиясында біріншілік әсер ететін препараттар қолданылады, олар енгізілгеннен кейін бүкіл денеге таралады және жағымсыз салдарға әкеледі. Сондықтан дүние жүзінде онкологиялық науқастарды тиімдірек емдеу үшін арнайы әдістер мен препараттар жасалып, сынақтан өтуде. Әртүрлі онкологиялық ауруларды емдеуге арналған мақсатты агент, сондай-ақ осы процесті байқауға мүмкіндік беретін дәрілік заттарды әзірлеу және пайдалану ең перспективалы болып табылады. Қатерлі ісік терапиясының кейбір жетістіктеріне қарамастан, негізгі мәселе әлі де ісікке қарсы емдік агенттердің селективтілігінің болмауы болып табылады. Осыған байланысты бүгінгі күні ісікке бағытталған пептидтер қатерлі ісікке қарсы қресте ең перспективалы болып анықталды. Сондықтан жасушаға енетін пептидтерді пайдалана отырып, мақсатты химиотерапияны қолдану әдістерін әзірлеу препаратты мақсатты жасушалардың рецепторларына таратуға

көмектеседі, рак клеткаларының мембраналарын бұзады және сау жасушаларға қол жеткізуді тежейді, бұл емдеу препараттарының тиімділігін арттырады.

Диссертация тақырыбының «Гылым туралы» Заңның 18-бабының З-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия құрған ғылымның даму бағыттарымен байланысы және (немесе) мемлекеттік бағдарламалар. Кенжебаева Б.А. диссертациялық жұмысы Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ және Лотарингия университеті базасында жүзеге асырылды, Нанси, Франция (Эразмус бағдарламасы бойынша келісім). Диссертациялық зерттеу тақырыбын тұжырымдау және негіздеу, мәселелерді тұжырымдау, оларды шешу әдістемесі, теориялық және эксперименттік зерттеулер жүргізілді және негізгі ғылыми нәтижелерді диссертация авторы жеке өзі алды.

Диссертация нәтижелерін практикалық іс-әрекетке енгізу деңгейін талдау. Диссертация тақырыбы бойынша 2 шолу мақаласы және 1 тоқсанның бірінші квартиліне енгізілген 1 мақала жарияланды.

4.2 Шаймардан Е. жұмыс тақырыбын талдау. «Полихлорлы бифенилдер негізіндегі тұрақты органикалық ластағыштарды зерттеу және түрлендіру»

Диссертация – Өскемен конденсатор зауыты (ӨКЗ) аумағындағы тұрақты органикалық ластағыштарға жататын полихлорбифенилдің (ПХБ) сандық мөлшері мен таралу масштабын және ПХБ-ны каталитикалық дегидрохлорлау арқылы түрлендіруге арналған гетерогенді моно- және биметалды катализаторлар әзірлеуге негізделген.

Қазақстан Республикасы территориясын зерттеу нәтижесінде ПХБ-қондырғылар мен ПХБ-мен ластанған жер көлемі жағынан еліміз ТМД елдері ішінен Ресейден кейін екінші орынга ие болып отыр. Республикамызда ПХБ-мен ластанған сегіз «қауіпті нуктелер» анықталған. ПХБ қалдықтарының 80%-ы Шығыс Қазақстан облысы Өскемен қаласында шоғырланған.

Құрамында ПХБ кездесетін техногендік қалдықтарды түрлендірудің негізгі әдістері заманауи наноматериалдар мен нанотехнологияларды қолдану арқылы алынған катализаторлардың жана түрлерін пайдалана отырып, каталитикалық дегидрохлорлауға негізделген. Сонымен катар, галогенді жою немесе оны сутегімен ауыстырудың регенеративті әдістері ресурсты үнемдеу міндеттеріне сай келіп, галогенденген молекулаларды қайта пайдалану мүмкіншілігін береді, және де каталитикалық әдістерді қолдану - энергия шығындарының айтарлықтай төмендеуіне ықпал етеді. ПХБ-ны дегидрохлорлау үшін қолданылатын кең тараған каталитикалық жүйелер – тасымалдағыштарға отырғызылған палладий катализаторлары болып табылады. Сондықтан, Pd негізіндегі катализаторларды салыстырмалы түрде арзан болатын ауыспалы металдармен «араластыру» арқылы каталитикалық жүйелер алу өзекті мәселе болып табылады.

Диссертация тақырыбының «Гылым туралы» Заңның 18-бабының З-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия құрған ғылымның даму бағыттарымен байланысы және (немесе) мемлекеттік бағдарламалар. Диссертациялық жұмыс № BR05236302 «Өнеркәсіптік өндірістің тиімділігін және экологиялық тұрақтылығын арттыру үшін жаңа материалдар мен технологияларды құру саласындағы химиялық кластердің инновацияларын ғылыми-техникалық негіздеу» бағдарламалық-максатты қаржыландыру шенберінде 2018-2020 жылдары жүзеге асырылды.

Диссертация нәтижелерін практикалық іс-әрекетке енгізу деңгейін талдау. Диссертация тақырыбы бойынша 8 авторлық басылымда, оның ішінде Scopus және Thomson Reuters мәліметтер базасына кіретін халықаралық ғылыми басылымдарда 1 мақала; ҚР БФМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған журналдарда 3 мақала; халықаралық және республикалық ғылыми конференциялардың 4 материалында жарияланды.

5. Ресми рецензенттердің жұмысын талдау (сапасыз рецензиялардың мысалдарымен)

№	Докторанттың аты-жөні	Рецензенты	
		1 рецензенттің аты-жөні (лауазымы, ғылыми дәрежесі, атағы, мамандығы бойынша соңғы 5 жылдағы жарияланымдар саны)	2 рецензенттің аты-жөні (лауазымы, ғылыми дәрежесі, атағы, мамандығы бойынша соңғы 5 жылдағы жарияланымдар саны)
1	Кенжебаева Бибігүл Айварқызы	Қалдыбеков Дәulet Болатұлы , PhDЮ докторы , Әл-Фараби атындағы Қазақстан Улттық Университетінің "Органикалық заттар, табиғи косылыштар және полимерлер химиясы технологиясы" кафедрасының м.а. профессоры, Scopus -та 12 ғылыми жарияланымы бар .	Валентина Константиновна, А.Б.Бектұров атындағы Химия ғылымдары институтының ага ғылыми қызметкері, химия ғылымдарының докторы, профессор, Scopus-та 48 ғылыми жарияланымдары бар .
2	Шаймардан Есбол	Жұмағалиева Шынар Нұрланқызы, х.ғ.д. әл-Фараби атындағы Қазақстан Улттық университетінің профессоры, 6D072100 – Органикалық заттардың химиялық технологиясы мамандығы бойынша Scopus -та 5 ғылыми жарияланымы бар .	Жұмаканова Ардак Сыдыковна, Д.В. Сокольский атындағы АҚ «Отын, катализ және электрохимия институты» жетекші ғылыми қызметкері, 6D072100 – Органикалық заттардың химиялық технологиясы мамандығы бойынша Scopus -та 8 ғылыми жарияланымы бар.

6. Ғылыми кадрларды даярлау жүйесін одан әрі жетілдіру бойынша ұсыныстар – докторанттарды даярлау сатысында дайындауға бақылауды қүшету.

7. Кадрларды даярлау бағыттары бөлінісінде философия докторы (PhD), бейіні бойынша доктор дәрежелерін алуға арналған диссертациялар саны:

- 1) қорғауға қабылданған диссертациялар (оның ішінде басқа жоғары оқу орындарының докторанттары) - 2;
- 2) қараудан алынған диссертациялар (оның ішінде басқа жоғары оқу орындарының докторанттары) – **жоқ**;
- 3) қорғау рецензенттерінің (оның ішінде басқа жоғары оқу орындарының докторанттарының) теріс пікірлері алынған диссертациялар-**жоқ**;
- 4) қорғау қорытЫндылары бойынша теріс шешімі бар диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО – дан докторанттар) - **жоқ**;
- 5) пысықтауға бағытталған диссертациялар (оның ішінде басқа жоғары оқу орындарының докторанттары) - 1;
- 6) қайта қорғауға бағытталған диссертациялар (оның ішінде басқа жоғары оқу орындарының докторанттары) – **жоқ**.

ДК тәрағасы
х.ғ.д, профессор

ДК ғылыми секретары
PhD

Селенова Б.С.

Амитова А.А.

